

Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví

Eva Teyschlová*

ÚVOD

Účelem tohoto příspěvku o licenčních smlouvách k předmětům průmyslového vlastnictví je podat podrobnější informace o tomto smluvním typu třetí části obchodního zákoníku ve světle novel *leges specialiae* a aktuálním údajům o registracích těchto smluv.

Z latinského slova „*licentia*“ – oprávněnost¹ můžeme dovozovat, že v případě licenčních smluv se jedná o právní institut, jímž je poskytnuto určité oprávnění. Licenci, jak je uváděno v některých speciálních předpisech, můžeme rozumět souhlas majitele práv k využívání zákonem chráněných nehmotných statků.

S licencemi se v právní praxi setkáváme též ve smyslu „úředního povolení“ či „úředního souhlasu“ pro určitou činnost, např. pro vývoz či dovoz zboží, pro výrobu, přenos a distribuci elektřiny, na přepravu, distribuci a uskladňování plynu, na výrobu a rozvod tepelné energie a na obchod s elektřinou nebo plynem dle tzv. energetického zákona². Licenci jako oprávnění k výkonu funkce odborného lesního hospodáře najdeme v zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, v platném znění.

Licenční smlouva jako taková je upravena dvěma právními předpisy, a to pro oblast práva autorského³ a pro oblast práv k předmětům průmyslového vlastnictví v právu obchodním. Vzhledem k odlišnému obsahu obou oblastí je třeba jmenované úpravy rozlišovat a vždy aplikovat příslušná ustanovení podle předmětu smlouvy. Tématem tohoto příspěvku je pouze problematika licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví.

PRAMENY

Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví je jedním ze smluvních typů upravených přímo obchodním zákoníkem, a to v jeho třetí části věnované obchodním závazkovým vztahům. Touto smlouvou dává poskytovatel nabyvateli oprávnění užívat svůj nehmotný statek, požívat jeho plody a nakládat s ním, tedy vykonávat výlučná absolutní práva při

současném zachování absolutního práva k nehmotnému statku poskytovateli licence. Obchodním zákoníkem upravená licenční smlouva neumožňuje realizovat převod chráněného ani nechráněného práva k nehmotným statkům. Smlouva o převodu práva k předmětům průmyslového vlastnictví by musela být kontraktem inominátním, jelikož obchodní zákoník jmenovaný smluvní typ nezná a kupní smlouvu vzhledem k předmětu převodu použít nelze. Pokud by byl nehmotný statek převáděn na nového vlastníka v rámci převodu podniku či jeho části, je tak možné smlouvou o prodeji podniku. Povaha smlouvy o převodu absolutního práva k nehmotnému statku samozřejmě vylučuje smíšenou smlouvu s prvky smlouvy licenční a smlouvy o převodu.

Smluvní typ licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví je tzv. relativním obchodem⁴, jelikož obchodní zákoník výslovně neříká, že by se vztahy z oblasti průmyslového vlastnictví měli řešit výhradně dle ustanovení obchodního zákoníku, úprava obchodního zákoníku tedy spadá *ex lege* na práva a povinnosti z licenční smlouvy pouze v případě, že smluvními stranami jsou podnikatelé a licenční smlouvu uzavírají v rámci své podnikatelské činnosti (dle ustanovení § 261 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb. ve znění pozdějších změn a doplňků, dále jen *obch. zák.*). Úprava licenční smlouvy v *obch. zák.* je aplikovatelná též na závazkové vztahy vzniklé mezi státem nebo samosprávnou územní jednotkou a podnikatelem při jeho podnikatelské činnosti, jestliže se předmět smlouvy týká zabezpečování veřejných potřeb (§ 261 odst. 2 *obch. zák.*). Smluvní strany, které nesplňují zákonné podmínky výše uvedené, se ovšem mohou podle § 262 odst. 1 *obch. zák.* písemně dohodnout, že jejich vztah bude podléhat úpravě *obch. zák.* V takovém případě se nevyžaduje, aby subjekty smlouvy byly podnikatelé, dohoda o volbě *obch. zák.* však nesmí vést ke zhoršení postavení té smluvní strany, která není podnikatelem.

Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví nalezla své vyjádření v ustanoveních § 508 až 515 *obch. zák.* Tato ustanovení mají v návaznosti na ustanovení § 263 *obch. zák.* převážně dispozitivní

* Mgr. Eva Teyschlová, interní doktorandka, Katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity, Brno

¹ BROŽ, V.: Lexikon latinských právnických a jiných výrazů, Prospektrum, Praha, 1993, s. 76.

² Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

³ § 46 a násl. zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

⁴ MAREK, K.: Obchodněprávní smlouvy, 5. aktualizované vydání, Masarykova univerzita, Brno, 2004, s. 84.

povahu a sledují tímto jeden ze základních principů, na kterých je současný obch. zák. postaven, tedy na principu smluvní volnosti. Stranám smlouvy je poskytnuta možnost se od dispozitivních ustanovení odchýlit nebo mohou jednotlivá ustanovení též úplně vyloučit. Výjimku z principu dispozitivnosti představují § 508 a § 509 odst. 1 obch. zák., které jsou kogentními ustanoveními. § 509 odst. 1 je výslovně zmíněn ve výčtu § 263 odst. 1 obch. zák. a v druhém odstavci téhož paragrafu je zmíněno i základní ustanovení, kterým je pro licenční smlouvu § 508 obch. zák.

Kromě úpravy v obchodním zákoníku není možné opomenout i úpravy speciální dle jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví, které pokud dopadají na licenční smlouvu, mají při aplikaci přednost. Jedná se především o: zákon č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, ve znění pozdějších předpisů; zákon č. 529/1991 Sb., o ochraně typografií polovodičových výrobků, v platném znění; zákon č. 478/1992 Sb., o užitečných vzorech, v platném znění; zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně práv k odrůdám) a zákon č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách a o změně zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochranných známkách), který s účinností od 1.4.2004 nahradil původní zákon č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách. Zákonem č. 441/2003 byla také zrušena vyhláška č. 213/1995 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách, která byla s účinností od 1.4.2004⁵ nahrazena novou vyhláškou č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách.

POJEM

Pro pojmové vymezení licenční smlouvy je jednoznačně směřovatelné základní ustanovení obsažené v § 508 odst. 1 obch. zák., z něhož vyplývá pozitivní vymezení jmenovaného smluvního typu.

Licenční smlouvou rozumí obch. zák. podle zmíněného základního ustanovení smlouvu, kterou poskytovatel opravňuje nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na

sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví (dále jen „právo“) a nabyvatel se zavazuje poskytnout za to určitou úplatu nebo jinou majetkovou hodnotu.

Současná formulace prvního odstavce § 508 obch. zák. určuje podstatné části (essentialia negotii) smlouvy ve smyslu § 269 odst. 1 obch. zák., kterými jsou:

- určení smluvních stran; subjektu poskytovatele a nabyvatele⁶,
- určení předmětu smlouvy – práva, které se poskytuje (práva z průmyslového vlastnictví),
- určení rozsahu výkonu práva
- určení území k výkonu práva,
- určení úplaty nebo jiné majetkové hodnoty.

Ustanovení § 508 obch. zák. je základním ustanovením a spadá dle § 263 odst. 2 obch. zák. mezi ustanovení, od nichž se strany ve svém ujednání nemohou odchýlit, a proto při absenci některé z podstatných částí licenční smlouva dle obch. zák. nevznikne.

Stranou nesmí při sjednávání smlouvy zůstat také obecné náležitosti právních úkonů, smlouvy musí být tedy uzavřena na základě svobodné, vážné, srozumitelné a určité vůle, nesmí odporovat zákonu, ani jej obcházet a nesmí se přičít dobrým mravům.

DŮVODY PRO UZAVÍRÁNÍ LICENČNÍCH SMLUV

Jediným důvodem k uzavření licenční smlouvy jistě není jen získat a pro druhou stranu úplatně předat povolení k využívání řešení nebo chráněného označení pro rychlé získání nebo osvojení si výroby nového výrobku, zařízení či technologie, která je vlastními prostředky a vývojem nedostupná, nákladná nebo riziková.

Jedním z dalších důvodů může být i provedení řádné rešerše na patentovou čistotu, jejímž výsledkem je, že inovace, o kterou podnikatelský subjekt usiluje, je chráněna právem, které vlastní třetí osoba. Je-li získání tohoto práva považováno za důležité a není-li odpovídající možnost alternativního řešení, jde o cestu legální a odpovídající slušným vztahům⁷.

Za určitých okolností může být výhodnější pro obě strany navázat licenční vztah proto, že jinde, mimo dosah možností výroby majitele chráněného řešení, jsou

⁵ Vyhláška č. 97/2004 Sb., nabyla účinností dnem 1.4.2004, s výjimkou ustanovení § 14, který nabyl účinností dnem 1.5.2004.

⁶ Kromě označení smluvních stran jako poskytovatele a nabyvatele se mohou objevit i jiná pojmenování, jako například v důvodové zprávě k zákonu o ochranných známkách (viz PÍTRA, V., Zákon o ochranných známkách, Komentář, C. H. Beck, Praha, 1996, s. 93), která označuje osobu, jež je licenční smlouvou oprávněna ochrannou známkou užívat, za licenciáta.

⁷ ČADA K., KNÍŽEK M., Průmyslové vlastnictví a licence v tržním hospodářství, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2001, s. 52.

podmínky pro výrobu natolik výhodné, že licenční výroba přinese vyšší zisk než výroba vlastní⁸.

SMLUVNÍ STRANY

Ten, kdo licenci uděluje a má absolutní právo k předmětu průmyslového vlastnictví, se obvykle označuje jako poskytovatel a ten, kdo získává oprávnění k výkonu práv z průmyslového vlastnictví, nikoliv však právo absolutní, se nazývá nabyvatel.

Smluvní strany, které spadají nebo které dohodou podřídily svůj závazkový vztah aplikaci obchodního zákoníku, musí být ve smlouvě definovány tak, aby byla možná jejich identifikace a nemohlo dojít k jejich záměně s jiným subjektem. Nejčastěji se uvádí obchodní firma (jméno nebo název), sídlo či místo podnikání, identifikační číslo, údaj o zápisu do obchodního rejstříku, včetně spisové značky, nebo údaj o zápisu do jiné evidence (živnostenský rejstřík), jméno a funkci osoby oprávněné jednat jménem daného subjektu. Dalšími údaji mohou být daňové identifikační číslo, bankovní spojení.

Pokud jde o výkon práva k ochranným známkám, stanovoval dříve platný speciální předpis zák. č. 137/1995 Sb., o ochranných známkách v platném znění⁹, zvláštní podmínku pro osobu nabyvatele licence, kterým musela být právnická nebo fyzická osoba, jejíž předmět činnosti pokrýval rozsah seznamu výrobků nebo služeb nebo jeho části, pro které byla ochranná známka zapsána. Tento zvláštní požadavek již současným zákonem o ochranných známkách není dán.

PŘEDMĚT SMLOUVY

Předmětem licenční smlouvy dle obch. zák. jsou práva z průmyslového vlastnictví, průmyslové vlastnictví však, přestože je mnohokrát v českém právním řádu zmiňováno¹⁰, není jednoznačně definováno. Z tohoto důvodu není mezi odborníky jednotný názor na to, která práva do průmyslového vlastnictví spadají a podléhají tak přímo aplikaci obchodněprávní úpravy licenční smlouvy.

Do průmyslového vlastnictví každopádně nepatří, jak již bylo uvedeno výše, autorská práva, která dopadají na nehmotné statky „neprůmyslové“ a vztahuje se na ně zvláštní zákonná úprava zákona č. 121/2000 Sb.,

o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých dalších zákonů, v platném znění.

Jako kritérium pro stanovení, co je a co není předmětem průmyslového vlastnictví, by mohlo posloužit posouzení, zda se v konkrétním případě jedná o práva chráněná a o práva průmyslově využitelná.¹¹ Ústředním orgánem státní správy na úseku ochrany průmyslového vlastnictví České republiky je Úřad průmyslového vlastnictví v Praze (dále jen Úřad), který rozhoduje o poskytování ochrany na vynálezy, průmyslové vzory, užité vzory, topografie polovodičových výrobků, ochranné známky, označení původu výrobků a zeměpisná označení. Ochrana nehmotných statků je dána jejich zápisem nebo registrací po provedení řízení. K novým odrůdám rostlin uděluje ochranná práva Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský.

Co se týká kritéria průmyslové využitelnosti, dalo by se obchodní využití definovat jako prodej, pronájem, nabídku nebo jiný způsob obchodní distribuce chráněných nehmotných statků.

Za předměty průmyslového vlastnictví způsobilé být předmětem licenční smlouvy dle obch. zák. lze tedy na základě výše uvedeného považovat:

- patenty
- užité vzory
- průmyslové vzory
- ochranné známky
- topografie polovodičových výrobků
- nové odrůdy rostlin

Specifickými instituty systému ochrany průmyslových práv jsou označení původu a zeměpisná označení. Právní úprava označení původu byla až do roku 2002 provedena zákonem č. 159/1973 Sb., o ochraně označení původu, který však byl v rámci procesu harmonizace českého právního řádu s právním řádem ES nahrazen novou úpravou – zákonem č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele.

S účinností od 1. dubna 2002 byla citovaným zákonem zavedena vedle tradičního označení původu i kategorie zeměpisných označení.¹² Licenční smlouvu, jejímž předmětem by bylo poskytnutí práv k výkonu zapsaného označení původu či zapsaného zeměpisného označení, nelze platně uzavřít, přestože se jedná o chráněné nehmotné statky, neboť právní úpra-

⁸ ČADA K., KNÍŽEK M., Průmyslové vlastnictví a licence v tržním hospodářství, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2001, s. 53.

⁹ Účinnost předpisu skončila 1.4.2004.

¹⁰ Pojem průmyslové vlastnictví se objevuje např. v zákoně č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád v platném znění, a v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů v platném znění.

¹¹ Průmyslová využitelnost práva k nehmotnému statku je přímo uvedena např. v § 1 zákona č. 478/1992 Sb., o užitečných vzorech.

¹² Rozdíl mezi oběma kategoriemi je dán intenzitou vazby vlastností zboží k místu původu zboží, která je u zeměpisných označení slabší než u označení původu (viz kol. Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky: Ročenka Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky 2002, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2003, s. 8).

va podmínek a účinků ochrany těchto nehmotných statků vylučuje poskytnutí licence na zapsané označení původu a obdobně též na zapsané zeměpisné označení.¹³ Zvláštními nehmotnými statky, na které je možné poskytnout licenci, jsou ochranná známka Společenství zapsaná u Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu podle nařízení Rady Evropských společenství o ochranné známce Společenství¹⁴, mezinárodní ochranná známka zapsaná v rejstříku vedeném mezinárodním úřadem duševního vlastnictví na základě mezinárodní přihlášky ve smyslu Madridské dohody o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek nebo Protokolu k Madridské dohodě¹⁵, průmyslový vzor Společenství registrovaný v souladu s nařízením Rady Evropských společenství č. 6/2002 z 12.12.2001 u stejného úřadu jako ochranná známka Společenství a evropská patentová přihláška zapsaná u Evropského patentového úřadu dle Úmluvy o udělování evropských patentů z 5.10.1973 (Evropská patentová úmluva).

O licencích na jednotlivé předměty smlouvy se přímo zmiňují speciální právní úpravy. Licence k využívání vynálezu chráněného patentem je považována za souhlas majitele patentu k jeho využívání, který se poskytuje písemnou smlouvou (licenční).¹⁶ Obdobný souhlas (licenci) může poskytnout majitel užitého vzoru k využívání technického řešení chráněného užitém vzorem jiným osobám (nabyvatelům).¹⁷ Licenční smlouvou uděluje dle § 32 odst. 1 zákona č. 207/2000 Sb., v platném znění vlastník průmyslového vzoru souhlas (licenci) k využívání zapsaného průmyslového vzoru s tím, že licence může být výlučná či nevýlučná.

Bez souhlasu (licence) majitele topografie nikdo nesmí reprodukovat topografii nebo její samostatně využitelné části a zhotovovat zobrazení topografie pro výrobní účely, vyrábět polovodičový výrobek, ve kterém je chráněná topografie obsažena, obchodně využívat topografii nebo polovodičový výrobek, který obsahuje chráněnou topografii nebo její samostatně využitelné části, jakož i zobrazení topografie sloužící k jeho výrobě nebo je k tomuto účelu dovážet.¹⁸ Na základě zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám, v platném znění, může držitel šlechtitelských práv po-

skytnout souhlas s využíváním chráněné odrůdy, tzv. „licenci“ jiné osobě. Licence se dle úpravy citovaného zákona poskytuje písemnou smlouvou, což odpovídá i požadavku formy obch. zák. Jako jedinou zmíněnou podstatnou část licenční smlouvy požaduje § 19 odst. 2 poslední věta zákona č. 408/2000 Sb. ujednání o ceně licence.

Zákonnou úpravu licenční smlouvy lze analogicky použít i pro využívání některých speciálních nehmotných statků (využití obchodního tajemství nebo know-how apod.), třebaže v těchto případech nepůjde o licenční smlouvu par excellence (podle § 508 a násl. obch. zák.), ale o smlouvu nepojmenovanou (§ 269 odst. 2 obch. zák.).¹⁹ Předmětem licenční smlouvy nemůže být **kolektivní ochranná známka**, neboť omezení práv z kolektivní ochranné známky vyplývá přímo z ustanovení § 39 zákona o ochranných známkách. Omezení se u kolektivních ochranných známek vztahuje i na zástavy a převod na jinou osobu.

ÚZEMNÍ ROZSAH

Právo nabyvatele licence musí mít určitý územní rozsah. Úprava územního rozsahu se může týkat území celého státu, a to i zahraničního, pokud je nehmotný statek v zahraničí také chráněn, ale může být vázána pouze k určité části území státu, např. ke kraji.²⁰

ÚPLATA

V § 508 obch. zák. se uvádí, že nabyvatel se zavazuje k poskytování **určité úplaty**, nebo jiné majetkové hodnoty. Tzv. licenční poplatek (royalties) musí být ve smlouvě dohodnut nebo v ní musí být alespoň stanoveno způsob jeho dodatečného určení, jelikož licenční smlouva s přímou aplikací obchodněprávní úpravy nemůže být bezúplatná. K bezúplatnému poskytnutí licence by bylo třeba využít sjednání smlouvy nepojmenované (§ 269 odst. 1 obch. zák.).

Nejčastěji smluvní strany úplatu přímo ve smlouvě vyčíslí nebo popřípadě odkáží na dohodnutá finanční ujednání, která jsou ke smlouvě přiložena a tvoří tak

¹³ Viz § 8 odst. 3 a § 12 zákona č. 452/2001 Sb., v platném znění.

¹⁴ Nařízení Rady Evropských společenství č. 40/94 z 20.12.1993 o ochranné známce společenství, Nařízení Rady Evropských společenství č. 3288/1994 z 22.12.1994, kterým se mění nařízení č. 40/94.

¹⁵ Madridská dohoda o mezinárodním zápisu továrních nebo obchodních známek ze dne 14.4.1891, revidovaná v Bruselu dne 14.12.1900, ve Washingtonu dne 2.6.1911, v Haagu dne 6.11.1925, v Londýně dne 2.6.1934, v Nice dne 15.6.1957, a ve Stockholmu dne 14.7.1967, uveřejněná pod č. 65/1975 Sb., ve znění vyhlášky č. 78/1985 Sb., a Protokol k Madridské dohodě o mezinárodním zápisu ochranných známek sjednaný v Madridu dne 27.6.1989, uveřejněný pod č. 248/1996 Sb.

¹⁶ Viz § 14 odst. 1 zákona č. 527/1990 Sb., v platném znění.

¹⁷ Viz § 12 odst. 2 zákona č. 478/1992 Sb., v platném znění.

¹⁸ Viz § 10 odst. 1 zákona č. 529/1991 Sb., v platném znění.

¹⁹ ELIÁŠ, K.: Obchodní zákoník, 3. přepracované a rozšířené vydání, Praha, Linde Praha a.s., 1999, s. 809, též NESNÍDAL J., Licenční smlouva k předmětům průmyslového vlastnictví, Právní rádce 2/2000, Economia a.s., Praha, 2000, s. 41.

²⁰ Pokud oprávnění k výkonu práva na základě licenční smlouvy zasahuje na území cizího státu bude nutné neopomenout zápis licenční smlouvy do příslušných rejstříků také v těchto zemích, pokud je zápis dle daného právního řádu vyžadován.

její nedílnou součástí. Bude se jednat o určitou sumu uvedenou v konkrétní měně většinou též s udáním, zda je do úplaty zahrnuta příslušná daň, nebo se úplata může sjednat jako procentní část z objemu výrobků, ke kterým se právo užití poskytuje, či jiným použitím jiného vhodného kalkulačního vzorce.

Obch. zák. díky dikci § 508 odst. 1 počítá také s variantou protiplnění za poskytnutí licence formou jiné majetkové hodnotou, což může být např. dodávka zboží. Sjednání jiné majetkové hodnoty za poskytnutí práva přichází v úvahu např. při vzájemné licenci.

FORMA PRÁVNÍHO ÚKONU

Pro licenční smlouvu je předepsána písemná forma (viz ustanovení § 508 odst. 2 obch. zák.). Písemnou formu budou vyžadovat pro platnost i všechny změny či dodatky ke smlouvě, jestliže si to strany vzhledem k textu ustanovení § 272 obch. zák. výslovně sjednaly.

PRÁVA POSKYTOVATELE

Poskytovatel je dle dispozitivního ustanovení § 511 odst. 1 obch. zák. i po účinnosti uzavřené licenční smlouvy oprávněn k výkonu práva, které je předmětem smlouvy, a k poskytnutí jeho výkonu jiným osobám. Pokud se tedy poskytovatel nezaváže neposkytnout licenci třetím osobám, má poskytnutý výkon práv licenční smlouvou povahu tzv. nevýlučné licence, neboť nevýlučnou licenci si poskytovatel ponechává možnost sám nehmotný statek využívat nebo poskytovat licenci třetím osobám. Naopak sjednáním výlučné (exkluzivní) licence se poskytovatel zbavuje práva na poskytnutí výkonu práva jiné osobě. V praxi není dohoda o poskytnutí výlučné licence tak častá jako licence nevýlučná a může mít odraz ve stanovení zvýšené úplaty za danou licenci.²¹

Skutečnost, zda se jedná o výlučnou či nevýlučnou licenci, je rozhodná pro zápis licenčních smluv do příslušných rejstříků (viz níže zápis do rejstříku).

SUBLICENCE

Podle ustanovení § 511 odst. 2 obch. zák. nabyvatel oprávnění k výkonu práv z průmyslového vlastnictví na základě licenční smlouvy k předmětům průmyslového vlastnictví není oprávněn přenechat výkon těchto práv jiným osobám. Toto ustanovení má však

dispozitivní povahu a nevylučuje výslovnou dohodu v příslušné licenční smlouvě, která by za dohodnutých podmínek opravňovala nabyvatele k uzavírání tzv. sublicencí, resp. sublicenčních smluv.

Uzavírání sublicenčních smluv bývá zpravidla teritoriálně omezeno a nabyvateli licence je obvykle ve smlouvě ukládána povinnost před podpisem zamýšlené sublicenční smlouvy dohodnout její základní podmínky s poskytovatelem licence. Za tímto účelem bývá stanoveno, že nabyvatel licence je povinen v určitém časovém předstihu před podpisem sublicenční smlouvy předat její návrh poskytovateli.

Pro konkrétní obsah přípustných sublicenčních smluv třeba obdobně aplikovat ustanovení § 508 až 515 obch. zák., a tento by měl být v souladu s principy základní licenční smlouvy mezi poskytovatelem a nabyvatelem.²² Na žádost zapíše Úřad do příslušného rejstříku i sublicenci, ale musí za ni být uhrazen správní poplatek (viz níže zápis do rejstříku) ve stejné výši jako za zápis licenční smlouvy, dle které byla sublicence poskytnuta.

POVINNOSTI POSKYTOVATELE

Poskytovatel je povinen

- udržovat právo, které je předmětem licence;
- bez zbytečného odkladu po uzavření smlouvy poskytnout nabyvateli veškeré podklady a informace potřebné k výkonu práva podle smlouvy;
- činit potřebná opatření k ochraně výkonu licencovaného práva.

UDRŽOVACÍ POVINNOST

Pokud to vyžaduje povaha práva k nehmotnému statku, je poskytovatel v souladu s § 510 obch. zák. povinen po dobu trvání smlouvy toto právo udržovat. Povinnost udržování práva vychází z časové omezenosti práv k nehmotným statkům, protože uplynutím stanoveného času bez dalšího ochrana daného nehmotného statku zaniká. Udržování práva je určitá možnost ochrany prodloužit (někdy i vícekrát).

V případě ochranných známek je doba platnosti zápisu 10 let ode dne podání přihlášky. Zápis ochranné známky je možné na žádost vlastníka ochranné známky a za poplatek²³ obnovit, a to vždy na dalších 10 let. Žádost o obnovu zápisu ochranné známky se podává

²¹ Lexikony (elektronická verze), nakladatelství Jirí Motloch – Sagit, 2003, Ostrava.

²² Tamtéž.

²³ Správní poplatek za obnovu zápisu činí dle položky 139 písm. a) sazebníku poplatků zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, v platném znění 2.500,- Kč pro podání žádosti o obnovu individuální ochranné známky, pokud je žádost podána v době platnosti zápisu.

nejdříve ve lhůtě 12 měsíců před skončením doby platnosti, avšak nejpozději v den skončení doby platnosti. Náležitosti žádosti o obnovu zápisu upravuje vyhláška č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách, a jsou na rozdíl od předchozí platné vyhlášky zúženy pouze do dvou požadavků, a to na údaje o ochranné známce a podpis.

Doba platnosti **patentu** činí podle § 21 zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích, v platném znění 20 let od podání přihlášky vynálezu a neobnovuje se. Za udržování patentu v platnosti je však majitel (podle smlouvy licenční poskytovatel) povinen platit poplatky.

Sazby udržovacích poplatků za obnovu zápisu patentu na vynález činí s účinností od 1.7.2002 za první až čtvrtý rok ode dne podání přihlášky 1.000,- Kč, za pátý až osmý rok 2.000,- Kč, za devátý rok 3.000,- Kč, za desátý rok 4.000,- Kč, za jedenáctý rok 6.000,- Kč, za dvanáctý rok 8.000,- Kč, za třináctý rok 10.000,- Kč, za čtrnáctý rok 12.000,- Kč, za patnáctý rok 14.000,- Kč, za šestnáctý rok 16.000,- Kč, za sedmnáctý rok 18.000,- Kč, za osmnáctý rok 20.000,- Kč, za devatenáctý rok 22.000,- Kč, za dvacátý 24.000,- Kč.

Na základě ustanovení § 18 odst. 1 zákona o ochraně práv k odrůdám je vzhledem k specifiku nehmotného statku uložena držiteli šlechtitelských práv, tedy poskytovateli, povinnost zajistit udržování chráněné odrůdy po celou dobu trvání ochranných práv tak, aby znaky, jimiž je odrůda rostliny vymezena, zůstaly nezměněny. Stejná povinnost může být smluvně uložena i nabyvateli licence, zvláště vhodné bude její sjednání v případě výlučné licence na chráněná práva k odrůdám.

Kontrolu udržování chráněné odrůdy provádí Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský ověřovacími zkouškami. Zaměstnanci jmenovaného ústavu pověřeni výkonem kontroly jsou oprávněni vstupovat na pozemky, do podniků, jejich organizačních složek, provozoven, zařízení a prostor, kde je s chráněnou odrůdou držitelem šlechtitelských práv nebo jím pověřenou osobou nakládáno, a vyžadovat od těchto osob potřebné doklady, informace a nezbytnou součinnost k zajištění nerušené a rychlé kontroly včetně umožnění odběru potřebného množství kontrolních vzorků materiálu chráněné odrůdy.²⁴ Zapsané **průmyslové vzory** jsou chráněny po dobu 5 let od data podání přihlášky. Vlastník zapsaného průmyslového vzoru může tuto dobu ochrany opakovaně obnovit, a to vždy o 5 let, až na celkovou dobu 25 let od data podání přihlášky průmyslového vzoru. Žádost o obnovu lze podat během posledního roku příslušného pětiletého období, nejpozději v den, který se číslem a pojmenováním shoduje se dnem podání přihlášky průmyslového vzoru. S žádostí je vlastník průmyslového vzoru povinen zaplatit správní poplatek ve výši 3.000,- Kč při podání

žádosti o prodloužení poprvé o pět roků, 6.000 podruhé o pět roků, 9.000,- Kč potřetí o pět roků a 12.000,- Kč při podání přihlášky počtvrté o pět roků (položka 137 sazebníku zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích).

Doba platnosti **užitného vzoru** je 4 roky ode dne podání přihlášky, popřípadě od podání dřívější přihlášky vynálezu se shodným předmětem. Uvedenou dobu platnosti zápisu užitného vzoru je možné na žádost majitele prodloužit až dvakrát, vždy o 3 roky, tedy maximální doba platnosti je 10 let. Poplatek za podání žádosti o každé prodloužení platnosti zápisu užitného vzoru činí 6.000,- Kč.

Doba trvání ochrany **topografie polovodičových výrobků** je omezena na 10 let od konce kalendářního roku, ve kterém ochrana vznikla. Doba trvání ochrany topografií nelze prodloužovat, proto pro poskytovatele licence neplatí v této souvislosti udržovací povinnost.

PODKLADY A INFORMACE

Poskytovatel je povinen ve lhůtě bez zbytečného odkladu po uzavření licenční smlouvy poskytnout nabyvateli veškeré podklady a informace, které jsou potřebné k výkonu práva podle smlouvy (viz § 512 obch. zák.).

Jedná se o stanovení jedné ze základních povinností poskytovatele, a proto doporučuji ve smlouvě či v její neodlučitelné příloze přesně a vyčerpávajícím způsobem dohodnout formu, druh a rozsah zmíněných podkladů a informací, jež musí být poskytnuty k výkonu práva, které je předmětem licenční smlouvy. V případě, že nebude forma, druh či rozsah podkladů a informací ve smlouvě specifikován, bude se poskytnutí řídit pouze kritériem „potřebnosti“, nebo lépe „nezbytnosti“ k výkonu práva.

Předávané podklady a informace mohou trpět vadami, např. neúplností, což by mělo vést smluvní strany k zamýšlení nad otázkou odpovědnosti za vady, kterou zákon sice nestanoví, ale bylo by možné (a potřebné) ji konkretizovat ve smlouvě.²⁵ Poskytnuté podklady a informace je nabyvatel povinen utajovat před třetími osobami, ledaže ze smlouvy nebo z povahy poskytnutých podkladů či informací vyplývá, že poskytovatel nemá zájem na jejich utajení. Nabyvatel licence je dle ustanovení § 513 obch. zák. vázán povinností mlčenlivosti (za předpokladu, že z povahy předaných podkladů a informací nevyplývá, že poskytovatel na jejich utajení nemá zájem) i v případě, že tuto povinnost smlouva výslovně nezminí. Za třetí osoby se nepovažují osoby, které se účastní podnikání podnikatele a které tento k mlčenlivosti zavázal. Účast na podnikání nelze v tomto případě chápat v obvyklém smyslu,

²⁴ Viz § 18 odst. 3 zákona č. 408/2000 Sb.

²⁵ DĚDIČ, J. a kol.: Obchodní zákoník komentář, Praha, Prospektrum, 1997, s. 1008.

nelze tedy za takové osoby považovat jenom společníky společnosti nebo tiché společníky, popř. spoluvlastníky podniku, členy družstva nebo sdružení apod. Mezi tyto osoby je nezbytné zařadit také zaměstnance a osoby v obdobném vztahu včetně těch, kdo se podílejí na podnikání fakticky bez založení nějakého právního vztahu (přibuzní, přátelé). Není vyloučeno, že mezi tyto osoby bude nutno započítat i kooperující podnikatele.²⁶ Po zániku smlouvy je nabyvatel povinen poskytnuté podklady vrátit a dále utajovat poskytnuté informace do doby, kdy se stanou obecně známými. V této souvislosti uvedená povinnost utajení není dotčena ani případným odstoupením od smlouvy nebo jejím jiným zánikem (např. při nemožnosti plnění).

POVINNOSTI NABYVATELE

Kromě povinnosti utajovat poskytnuté podklady a informace a mlčenlivosti zmíněné výše je nabyvatel dle ustanovení § 509 odst. 2 obch. zák. povinen k výkonu práva z průmyslového vlastnictví, závisí-li trvání práva na jeho výkonu. Na výkonu práv k nehmotným statkům závisí trvání jejich právní ochrany nebo může vést k tzv. nucené licence (k nuceným licencím viz níže). Závislost trvání práva na jeho výkonu se váže na zákon o ochranných známkách č. 441/2003 Sb., který upravuje zrušení ochranné známky:

§ 31 Zrušení

(1) Úřad zruší ochrannou známku v řízení zahájeném na návrh třetí osoby, jestliže

a) ochranná známka nebyla po nepřetržitou dobu 5 let řádně užívána pro výrobky nebo služby, pro které je zapsána, a pro neužívání neexistují řádné důvody; k užívání, které bylo zahájeno, popřípadě v němž bylo pokračováno po pětiletém neužívání ochranné známky ve lhůtě 3 měsíců před podáním návrhu, se nepřihlíží, pokud přípravy pro započetí užívání nebo pokračování v užívání nastaly až poté, co se vlastník dozvěděl o tom, že by mohl být podán návrh na zrušení ochranné známky,

b) se ochranná známka stala pro výrobky nebo služby, pro které je zapsána, v důsledku činnosti nebo nečinnosti svého vlastníka, označením, které je v obchodě obvyklé,

c) ochranná známka po dni jejího zápisu v důsledku užívání svým vlastníkem nebo s jeho souhlasem pro výrobky nebo služby, pro které byla zapsána, může vést ke klamání veřejnosti, zejména pokud jde o po-

vahu, jakost nebo zeměpisný původ těchto výrobků nebo služeb.

K užívání ochranné známky má citovaný zákon zvláštní úpravu, kde stanovuje, co se rozumí řádným užíváním, přičemž jednotlivé způsoby užívání jsou vázány samozřejmě na vlastníka. Za řádné užívání ochranné známky vlastníkem se považuje také užívání ochranné známky na základě licenční smlouvy. Z uvedeného lze dovodit, že nabyvatel je povinen právo k ochranné známce poskytnuté mu licenční smlouvou řádně užívat tak, aby nedošlo k následkům z citovaného § 31 zákona o ochranných známkách, popřípadě nabyvatel musí mít pro neužívání práva řádné důvody.

Je-li nabyvatel omezován ve výkonu práva jinými osobami nebo zjistí-li, že jiné osoby toto právo porušují, je povinen bez zbytečného odkladu podat o tom zprávu poskytovateli. Zjistí-li nabyvatel výlučné licence k užívání ochranné známky např., že někdo jiný označuje své výrobky, které jsou shodné s těmi, pro které je zapsána ochranná známka poskytovatele, označením shodným s ochrannou známkou poskytovatele, má vůči poskytovateli oznamovací povinnost podle § 514 odst. 1 obch. zák. Lhůta „bez zbytečného odkladu“ běží od okamžiku, kdy dojde k omezení třetí osobou nebo kdy nabyvatel zjistí porušování práva.²⁷ Při porušení oznamovací povinnosti, např. neoznámením nebo nedodržením oznamovací lhůty, přichází v úvahu uplatnění odpovědnosti za škodu jako při porušení povinnosti obecně, nebyla-li sjednána specifická sankce. Nepodání zprávy by též mohlo být ve smlouvě označeno za podstatné porušení smlouvy s důsledky z toho plynoucími.²⁸ S ohledem na dispozitivnost ustanovení § 514 obch. zák. není vyloučeno, aby za účelem rychlejšího odstranění protiprávního stavu poskytovatel zplnomocnil nabyvatele k tomu, aby se jeho jménem domáhal ochrany proti porušení licencovaného práva.

OPATŘENÍ K OCHRANĚ

Pokud není ve smlouvě dohodnuto jinak, je poskytovatel povinen učinit bez zbytečného odkladu potřebná právní opatření k ochraně výkonu práva nabyvatelem. Lhůta pro realizaci opatření počíná poskytovateli běžet od oznámení nabyvatele, popř. od doby, kdy se sám o porušování práva dozvěděl.

Vzhledem k tomu, že „výkon práv“ je podstatnou částí smlouvy, museli bychom, i bez smluvního ujednání o tom, že takové porušení je podstatným porušením smlouvy, hodnotit případné porušení této povinnosti poskytovatelem jako podstatné.²⁹ Nabyvatel

²⁶ PELIKÁNOVÁ, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, Linde Praha a.s., Praha, 1997, s. 429.

²⁷ PELIKÁNOVÁ, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, Linde Praha a.s., Praha, 1997, s. 432.

²⁸ MAREK, K.: Obchodněprávní smlouvy, 5. aktualizované vydání, Masarykova univerzita, Brno, 2004, s. 89.

²⁹ Tamtéž.

licence je zcela odkázán na aktivitu poskytovatele, nemá žádné vlastní prostředky.³⁰ Naopak poskytovatel jako majitel např. ochranné známky má v případě neoprávněného zásahu do práv z ochranné známky právo domáhat se u soudu (jednoznačné právní opatření) toho, aby porušení nebo ohrožení práva bylo zakázáno a aby následky porušení byly odstraněny. Dále se může domáhat přiměřeného zadostiučnění, a to v penězích s tím, že právo na vydání bezdůvodného obohacení a na náhradu škody zůstává nedotčeno. Více oprávnění vlastníka ochranné známky je uvedeno v ustanovení § 8 zákona č. 441/2003 Sb., v platném znění. Byla-li při porušení práva z patentu na vynález způsobena škoda, má poškozený právo na její náhradu. Nahrazuje se to, oč se majetek poškozeného škodnou událostí zmenšil (skutečná škoda) a čeho by dosáhl, kdyby nenastala škodná událost (ušlý zisk).

Při opatřeních k ochraně výkonu práva je nabyvatel povinen poskytnout poskytovateli potřebné spolupůsobení.

NUCENÁ LICENCE

Nucenou licenci může Úřad průmyslového vlastnictví udělit v těch případech, kdy majitel chráněného průmyslového práva toto nevyužívá vůbec nebo je využívá nedostatečně, aniž by tuto skutečnost řádně zdůvodnil. Dalším důvodem udělení nucené licence může být ohrožení důležitého veřejného zájmu, např. zájem obrany státu, péče o životní prostředí, ochrana zdraví lidu. Účelem právního prostředku nucené licence je zabránit nevyužívání výlučného práva jeho majitele. V případech licenčních smluv k patentům na vynálezy platí tzv. „karenční lhůta“, která představuje pro majitele období pro dobrovolné poskytnutí licence. Nucená licence může být uplatněna tedy až po uplynutí příslušné karenční lhůty.³¹ Obdobně jako u patentů na vynálezy, užitečných vzorů, jiných chráněných práv průmyslového vlastnictví, zákon umožňuje uvalit nucenou licenci, kdy se projeví veřejný zájem na využití topografie, avšak majitel odmítá udělit jinému licenci a sám topografií nevyužívá. Ohrožení veřejného zájmu

je tou právní skutečností, jejíž vznik opravňuje Úřad průmyslového vlastnictví k tomuto opatření. Právo na náhradu majitele topografie je nedotčeno.³² Ministerstvo zemědělství může jedné nebo více osobám na jejich návrh udělit nucenou licenci k využívání chráněné odrůdy, jestliže držitel šlechtitelských práv odmítne poskytnout k tomuto využívání licenci nebo licenci v potřebném rozsahu a je-li toto využívání ve veřejném zájmu. Při udělení nucené licence stanoví ministerstvo zemědělství podmínky, dobu a rozsah výkonu využívání, včetně obvyklé ceny licence, která náleží držiteli šlechtitelských práv.

Udělením nucené licence není dotčeno právo majitele patentu na úhradu licenčního poplatku. Není-li cena licence dohodnuta zúčastněnými stranami, stanoví ji na žádost soud s přihlédnutím k významu vynálezu a obvyklým cenám smluvních licencí v dané oblasti techniky. Zpravidla se předpokládá vyhotovení odborného znaleckého posudku.

Dle posledních informací poskytnutých Úřadem nebyla do 30.4.2005 udělena tímto orgánem žádná nucená licence.

ZÁPIS DO REJSTRÍKU

Ustanovení § 509 odst. 1 obch. zák., které je po základním ustanovení jediným kogentním ustanovením v celé obchodněprávní úpravě licenční smlouvy stanovuje požadavek zápisu licenční smlouvy do příslušného rejstříku v případě, že tak stanoví zvláštní předpis. Zápisem licenční smlouvy do příslušného rejstříku se chrání nejen právní zájem majitele jako takový, ale zvyšuje se i právní jistota třetích osob.

Dle již zmíněných speciálních předpisů bude nutný zápis do příslušných rejstříků vedených Úřadem u licenčních smluv k využívání vynálezu chráněného patentem, k využívání technického řešení chráněného užitečného vzoru, k topografiím polovodičových výrobků a k ochranným známkám.³³ Zaregistrované licenční smlouvy do rejstříku ochranných známek v letech 1995 až 2004:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet	550	316	675	361	1063	690	759	615	621	1011

³⁰ PELIKÁNOVÁ, I.: Komentář k obchodnímu zákoníku, Linde Praha a.s., Praha, 1997, s. 435.

³¹ Karenční lhůta je stanovena na dobu čtyř let od podání přihlášky vynálezu nebo tří let od udělení patentu, Pokud jde o souběh lhůt, platí z nich ta, která uplyne později (viz JEŽEK, J.: Právo průmyslového vlastnictví, Linde Praha a.s., Praha, 1996, s. 25).

³² JEŽEK, J.: Právo průmyslového vlastnictví, Linde Praha a.s., Praha, 1996, s. 50.

³³ ELIÁŠ, K.: Obchodní zákoník, 3. přepracované a rozšířené vydání, Praha, Linde Praha a.s., 1999, s. 810.

Zaregistrované licenční smlouvy do patentového rejstříku v letech 1995 až 2004:

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet	78	30	28	32	81	25	9	21	19	21

Zaregistrované licenční smlouvy u Úřadu průmyslového vlastnictví v letech 2002, 2003 a 2004 dle jejich předmětu.³⁴

	2002	2003	2004
Patentový rejstřík	24	19	21
Užitné vzory	73	38	63
Průmyslové vzory	9	16	4
Ochranné známky	615	621	1011

K uvedeným tabulkám je nutno upřesnit, že se jedná o údaje Úřadu, který k jednotlivým předmětům průmyslového vlastnictví uvádí počty dle nabyvatelů nově zapsaných licenčních smluv pro určitý kalendářní rok. Údaje tedy neuvádí přesný počet nově zapsaných licenčních smluv, protože těchto je logicky méně než oprávněných nabyvatelů.

Správní poplatek za přijetí žádosti o zápis licenční smlouvy do příslušného rejstříku v souladu s ustanovením zák. č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích, s účinností od 16.1.2005, příloha část XI, položka 127 písm. c) činí shodně 600,- Kč pro vynálezy, užitné vzory, průmyslové vzory, ochranné známky a topografie polovodičových výrobků.

Do rejstříku chráněných odrůd, který vede Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, lze na žádost smluvní strany zapsat i poskytnutí licence k využívání chráněné odrůdy (§ 26 odst. 2 zákona č. 408/2000 Sb.), a to za poplatek 200,- Kč. Speciální předpis nestanovuje pro licenční smlouvy k užívání tohoto nehmotného statku povinnost, ale pouze možnost, uzavřené smlouvy do příslušného rejstříku zapsat. Při sjednávání smlouvy bude na vůli stran, zda možnosti vzhledem k výše uvedenému účelu využijí.

Do jednotlivých rejstříků se též zapisují nucené licence, které příslušný orgán udělil.

DOBA

Smlouva může být sjednána na dobu určitou i neurčitou. Smluvní strany by měly mít na paměti délku trvání ochrany jednotlivých průmyslových práv. Při uzavření smlouvy na dobu určitou je možné ujednání o automatickém prodloužení smlouvy po uplynutí sjednané doby, pokud některá ze smluvních stran neprojeví vůli, aby k prodloužení nedošlo.

§ 515 obch. zák. stanoví, že nebyla-li licenční smlouva sjednána na dobu určitou, lze ji vypovědět. Jelikož se jedná, jak vyplývá z výše uvedeného, o ustanovení dispozitivní, mají smluvní strany možnost sjednat výpověď i u smlouvy uzavřené na dobu určitou. Ve smlouvě lze dohodnout také např. důvody výpovědi, její formu, výpovědní lhůtu a počátek jejího běhu. V případě, že smlouva o otázce výpovědní lhůty pomlčí, nabývá výpověď smlouvy účinnosti uplynutím jednoho roku od konce kalendářního měsíce, v němž byla výpověď doručena druhé smluvní straně.

DALŠÍ UJEDNÁNÍ

Jelikož je úprava licenční smlouvy v obchodním zákoníku velmi obecná a postrádá některé velmi vý-

³⁴ Kolektiv ÚPV ČR: Ročenka Úřadu průmyslového vlastnictví ČR 2002, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2003, Ročenka Úřadu průmyslového vlastnictví ČR 2003, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2004, Ročenka Úřadu průmyslového vlastnictví ČR 2004, Úřad průmyslového vlastnictví, Praha, 2005.

znamné prvky,³⁵ bude pro právní jistotu smluvních stran vhodné ve smlouvě sjednat i další práva a povinnosti, např. konkrétní podmínky placení úplaty či poskytování jiné majetkové hodnoty nebo odpovědnost poskytovatele licence za faktické a právní vady předmětu. Tato odpovědnost má velký význam především v oblasti patentů k vynálezům. Faktickými vadami předmětu licence se rozumí jeho nerealizovatelnost. Právními vadami se rozumí obdobně jako v případě kupní smlouvy existence práv třetích osob k předmětu. Jestliže si strany odpovědnost nesmluví, bude možno spojit s porušením smlouvy jenom odpovědnost za škodu a v případě prodlení právo odstoupit od smlouvy, jak uvádí Pelikánová³⁶.

Pokud došlo mezi smluvními stranami ke sporům, které se řešily v občanském soudním řízení, byly dle usnesení Vrchního soudu v Praze ze 17.5.1994, 10 Cmo 260/92 podle § 9 odst. 3 písm. b) bod rr) občanského soudního řádu ve znění do novely provedené zákonem č. 30/2000 Sb. spory ve věcech obchodních spory z práv z patentů, chráněných užitečných a průmyslových vzorů a topografií polovodičových výrobků jako před-

mětu obchodu, a to bez ohledu na to, zda účastníci vztahu jsou podnikatelé, a tudíž tyto spory se projednávaly krajskými soudy jako soudy prvního stupně. Znakem skupiny sporů podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) bod rr) občanského soudního řádu dle jmenovaného judikátu bylo to, že v nich šlo o ochranu práva z patentu či průmyslového vzoru, které za podmínek stanovených v zákoně majitel patentu či průmyslového vzoru již získal, a že právo z patentu či průmyslového vzoru bylo předmětem obchodu. Tato podmínka byla splněna, jestliže za úplatu nebo jinou majetkovou hodnotu byl výkon práv z patentu poskytnut majitelem patentu či vzoru jiné osobě a byla za tím účelem uzavřena smlouva.

Současné znění § 9 odst. 3 písm. o) občanského soudního řádu ukládá s účinností od 1.1.2001 krajským soudům jako soudům prvního stupně rozhodovat spory o nárocích vycházejících z průmyslového vlastnictví a o nárocích z ohrožení a porušení práv z průmyslového vlastnictví a o nárocích na vydání bezdůvodného obohacení získaného na úkor toho, komu svédčí práva z průmyslového vlastnictví.

³⁵ PELIKÁNOVÁ I., Komentář k obchodnímu zákoníku, Linde Praha a.s., Praha, 1997, str. 414.

³⁶ Tamtéž.